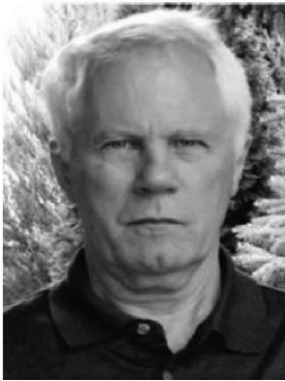

Dr. habil Scharle Péter (1940-2022)

Scharle Péter 1940. augusztus 25-én született Budapesten polgári családban. Gyermekkorát a Juranics-telepen élte szeretetteljes családban és szociálisan sokszínű környezetben. A Budapesti Piarista Gimnáziumban kapott életre szóló indítást, ott 1958-ban széleskörű műveltséggel, magasszintű természettudományi tudással felvértelve, közösségi elkötelezettséggel „megáldva” valóban éretten érettségizett. E képességei és valamelyest az a körülmény irányították az építőmérnöki tanulmányok felé, hogy a mérnöki pálya kevésbé volt korlátozva az egyházi gimnáziumokban végzettek számára. Az akkor önálló Építőmérnöki és Közlekedési Műszaki Egyetemre járt, s az ottani kiváló teljesítmény mellett jutott ideje arra is, hogy az adódó lehetőséget megragadva a társadalomtudományokban is képezze magát, az egyetemi zenekar második hegedűszólamában játszhasson és élvonalbeli atléta is legyen. És jó ideig, míg azt lehetségesnek mutatkozott, aktív részese maradt a Regnum Marianum mozgalomnak és emblematisz atyák hitéleti közösségeinek.

Szakmai pályafutásának első állomása az 1990 előtti időszak közlekedéstervezésének domináns tervezővállalata, az UVATERV volt. Az itt eltöltött 7 évben a budapesti metró szerkezeteinek tervezésében dolgozva megélte a műszaki alkotás szépségét és felelősségét, megismerte a talajkörnyezet és az épített szerkezet kölcsönhatásának összefüggésrendszerét, és megfogalmazódott benne az ennek modellezésére irányuló kutatások jövőképe. Ennek megkezdésében fontos állomás volt a BME Mérnöki Matematika Szakmérnöki képzésének 1970-es elvégzése, melynek záródolgozatát egyetemi doktori értekezésékként fogadták el. 1971 és 1974 között tudományos aspiránsi ösztöndíjat kapott. Szabó János a tartószerkezetek és Széchy Károly a geotechnika akadémikus professzorainak vezetése alatt az építőmérnöki mechanika világában az elsők között, a geotechnika területén elsőként foglalkozott idehaza a végeselem-, vagy ahogy akkor találóan hívták, a mozaikmódszer hazai alkalmazási lehetőségeivel. Eközben 4 hónapos angliai, 2 hónapos szovjetunióbeli tanulmányúton kiváló egyetemeken gazdagíthatta ismereteit. „Építőmérnöki kontinuumfeladatok numerikus vizsgálatának néhány kérdése” című kandidátusi értekezését 1977-ben védte meg.

1974 és 1984 között az Építéstudományi Intézetben vezette a témakör művelésére szervezett kutatócsoportot, és ért el eredményeket a módszer fejlesztésében, mérnöki alkalmazásában és oktatásában. Ennek későbbi összefoglalása a Páczelt Istvánnal írt „A végeselem-módszer a kontinuummechanikában” című könyve. Emellett az ÉTI-ben a talajmechanika számos további területén folytattak magasszintű kutató-fejlesztő tevékenységet, Pálóssy Lászlóval és Szalatkay Istvánnal írt, később angolul is megjelent Földtámfalak (Earth walls) című könyvük az első volt a tárgyban. A mechanikai-talajmechanikai kutatásoktól később sem szakadt el: a BME Mechanika tanszéki kutatócsoportjában a „Termodinamikai megfontolások érvényesítése szemcsés anyagok mechanikai modelljeiben” című témán dolgozott.

1984-ben az Építőipari és Városfejlesztési Minisztériumba hívták az építőipar K+F tevékenységének irányítására, majd a minisztériumok többszöri összevonása után feladatköre kiterjedt a közlekedés, a hírközlés és a vízépités fejlesztésének szervezésére is. Fejlesztési főosztályvezetőként az ágazatpolitikák, stratégiák, prioritási irányok, projektek kialakítását koordinálta, a tárca-szintű műszaki oktatás és szabályozás fejlesztését irányította és ellátta Magyarország nemzetközi képviselőjét több szakmai részterületen. Államigazgatási tevékenysége 1994-ben a KHVM közlekedési helyettes

államtitkári feladatkörében tovább bővült. 1997-ben a politikai széljárás változása hátralépésre készítette, előbb miniszteri főtanácsadó lett, majd 1998-ban elhagyta az államigazgatást.

Pályafutásának fő színtere a felsőoktatás lett. 1971 óta tanított már külsősként a Budapesti Műszaki Egyetemen, elsősorban az Építőmérnöki Kar Mechanika Tanszékén a Mechanika és a Tartók statikája tárgyakat, majd már címzetes docensként Végeselem módszert és Kutatásmódszertant a szakmérnöki képzésben. Később főállásához kapcsolódóan közlekedéssel foglalkozó tárgyakat is tanított, angol nyelven is. Többször került szóba, hogy főállású docensként, professzorként, tanszékvezetőként a Műegyetemre kerüljön, 1997-ben itt habilitált is, de a szándékokat mindig kereszteték változékony indíttatású ellenérdekeltségek. 1998-ban a Széchenyi István Főiskolán lett egyetemi tanár és tanszékvezető, majd rektorhelyettes is, és sokat tett azért, hogy az intézmény egyetemmé válhasson. Közben a klasszikus tárgyak (Szilárdságtan, Mélyépítés) oktatása mellett több új tantárgy (Mérnöki tervezési módszerek, Települési infrastruktúra, Mérnök és társadalom, Mérnökötika) megformálásában és oktatásában kamatoztatta a mérnökségről begyűjtött és továbbgondolt, páratlanul széleskörű ismereteit. Mindezen tárgyakat angol nyelven is oktatta, és a doktori képzésben is meghatározó szerepet játszott, témavezetőként és tantárgyfelelősként egyaránt. 2010 óta professzor emeritusként folytatta egyetemi tevékenységét.

„Fizetett” munkái mellett elévülhetetlen érdemeket szerzett a magyar tudományos és műszaki közélet „rendszerátalakításában”. Alapítója és vezetője volt számos szervezetnek, és megannyi invitálta tagjai közé, hogy hasznosítsa ötleteit és tanácsait. A legismertebbek a Magyar Mérnöki Kamarában 30 éven át betöltött szerepei voltak, egyebek mellett elnökségi tag, alelnök, a BPMK elnöke volt. A tudomány- és oktatásszervezés világából emeljük ki, hogy a Magyar Tudományos Akadémia több szakbizottságának és köztestületének is régóta aktív tagja, és akkreditációs, doktori és habilitációs eljárások felelős szereplője volt több intézményben. Alapítója és 15 éven át elnökségi tagja volt a Magyar Mérnökakadémiának is. Számos nemzetközi szervezetben is dolgozott, köztük az Európai Közlekedési Szövetségben (AET), 1998-99-ban a Council tagjaként is, valamint a Nemzetközi Talajmechanikai és Geotechnikai Egyesület (ISSMGE) bizottságaiban, s a szervezet Magyar Nemzeti Bizottságát 2000 és 2005 között elnökölte is. A hitvilág megújításában is talált feladatot, a Magyar Pax Romana-ban 1995-től tagként, 3 éven át alelnökként, 2004 és 2010 között elnökként, a Keresztény Vezetők és Üzletemberek Társaságában 2003 óta tagként, 2008 és 2013 között alelnökként dolgozott.

Tevékenységét kitüntetések sorával ismerték el: Kiváló Munkáért (1980), Eötvös Loránd díj (1989), Baross Gábor díj (1993), ÉTE-díj (1997), Zielinski Szilárd díj (2004), a Magyar Köztársaság Középkeresztje (2005), Pro Universitate (2011), Pro Magyar Pax Romana (2013).

Fejezzük be a pályarajzot a feleségéről és a gyermekeiről, unokáiról szóló bekezdéssel, családi keretbe foglalva így azt, s ezzel is kifejezve, amit Scharle Péter előadásban és írásban is megfogalmazott: a házasság féltve őrizendő entitás, a szeretet táplálója, a belső béke bázisa. Tegzes Erzsébettel egyetemistaként ismerkedtek meg, 1964-ben kötöttek házasságot, ő gépészmérnök lett, és a kezdetektől műegyetemi oktatóként dolgozott. „Közös vállalkozásukban” két lányuk és egy fiuk született, akik szintén sikeres értelmiségi pályát tudhatnak magukénak. Öt unokájukban, akik közül a nagyobbak is követték már a nagyszülői-szülői példákat, az elmúlt években már csak a nagypapa gyönyörködhetett.